

Sola gratia – Alle roem is uitgesloten

Overdenking met zang

Zingen: een berijming van psalm 103

Opties:

- *Psalm 103 NB: 5, 6 en 7*
- *Psalm 103 OB: 7, 8 en 9*
- *Opwekking 758*
- *Opwekking 721*
- *Gezang 460 (Liedboek voor de Kerken)*

Alles is genade. Wij mensen kunnen soms heel wat lijken, maar uiteindelijk zijn wij eigenlijk niets. Wij zitten onder de last van de (erf)zonden en kunnen ons nergens op laten voorstaan. Dat God ons toch wil rechtvaardigen, is enkel door genade, iets wat geen verdienste van ons is.

Lezen: Psalm 103:14-18

Dit gedeelte wordt vaak gelezen in de context van vergankelijkheid, maar nu zou ik graag op het aspect focussen van dat wij uit onszelf niet iets voorstellen en dat, omdat we er wél toe doen, dat dit enkel door genade is.

Lezen: Romeinen 3:9-12, 23-28, 31

Dit zijn enkele fragmenten uit Romeinen 3, die kenschetsen dat alle mensen zondaars zijn. Het kernvers voor nu is vers 27: “Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten.” Oftewel: kunnen wij ons ergens op laten voorstaan? Dat is uitgesloten! “Roem” is “door anderen toegekende lof en eer” en “roemen” in de zin van zichzelf roemen, is “jezelf door eigen verdiensten prijzen”. Wijzelf kunnen onszelf niet ergens op laten voorstaan uit onszelf, want wij zijn zondaars.

*Bewaar mijn dat ik roemen zou
dan in mijns Heren Christi dood.*

Al wat ik anders noemen zou

Is niets bij dit mysterie groot.

- *Gezang 192 vers 2 (Liedboek voor de Kerken)*

We moeten oppassen voor hoogmoed, het zelf wel kunnen, en vol van onszelf te zijn. Dat is ook trots uiten door eigen verdienste. Dit is namelijk een risico voor mij (en voor ons). We moeten ons steeds weer bewust zijn van dat alles, ook dat je er überhaupt bent, louter genade is.

We gaan nu naar de kern: het lied “Alle roem is uitgesloten”. Het is geschreven door Jan Scharp rond 1795. Hij was een oranjegezinde predikant die wegvluchtte voor de Fransen en in 1800 weer terugkwam uit Duitsland. Toen werd hij scriba in de commissie van de latere Nederlands Hervormde Kerk voor het maken van een liedboek. Tot die tijd werden er alleen maar berijmde psalmen gezongen. In 1806 kwam het gezangboek Evangelische Gezangen uit, waar ons lied “Alle roem is uitgesloten” gezang 38 werd. In de latere Nederlands Hervormde Bundel van 1938 is het lied ongewijzigd overgenomen als gezang 173, en later uitgaven van het lied zijn bewerkingen.

Het lied begint met de verklaring uit Romeinen 3:27. Daarna gaat het eigenlijk de Bijbel door aan de hand van het verlossingsverhaal. In de Evangelische Gezangen stond daarom al boven het lied: “Alles

is genade". In het lied komt een ik-figuur om de hoek kijken bij de verlossingsgeschiedenis en geeft weer hoe mensen reageren hierop. De drie stukken uit de Heidelberger Catechismus vraag 2 komen ook duidelijk terug:

Vraag: Wat moet u noodzakelijk weten om in deze troost godvruchtig te leven en te sterven?

Antwoord: Drie stukken. Ten eerste, hoe groot mijn zonde en ellende zijn. Ten tweede, hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost word. Ten derde, hoe ik God voor zo'n verlossing dankbaar zal zijn

In het volgende wordt het lied gelezen en staan er verhelderende kanttekeningen naast.

GEZANG 173

Johann Schop (± 1590—1665)

1. Al - le roem is uit - ge - slo - ten,
on - ver - dien - de za - lig - heên
heb ik van mijn God ge - no - ten,
'k roem in vrij - e gunst al - leen!
Ja, eer ik nog was ge - bo - ren,
eer Gods hand, die al - les schiep,
iets uit niet tot aan - zijn riep,
heeft zijn lief - de mij ver - ko - ren:
God is liefd', o eng' - len - stem,
men - sen - tong, ver - heer - lijkt Hem!

Zie Romeinen 3:27

Alleen door genade kan ik roemen, eer geven!

Eer: voordat

Verkoren: uitgekozen → nog voordat je bestond, kende Hij je naam

Het steeds terugkomende refrein is een oproep om samen met de engelen God te verheerlijken!

2

Met mijn zware val bewogen,
bood Gods liefde mij de hand.

O ontfermend mededogen,
liefde boven mijn verstand!

Vijandschap was mijn bedenken,
vlees'lijk, onder 't kwaad verkocht,

had ik nimmer Hem gezocht,
Hij wou m' eerst zijn liefde schenken:

God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

Val: De zondeval, maar ook de dagelijkse zonden

Medelijden dat je met een vaderlijke arm om je heen krijgt

Zie Romeinen 7:14

God zocht ons eerst, voordat wij hem zochten

3

Zo, zo lief had God de wereld,
dat Hij zijnen eigen Zoon
voor die afgefallen wereld
overgaf aan smaad en hoon.
Ja, toen wij nog zondaars waren,
schonk d' Ontfermer ons genâ,
stierf zijn Zoon op Golgotha,
stierf voor ons, die zondaars waren:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

Zie Johannes 3:16

Smaad en hoon: aantasting van iemands eer

4

'k Bleef Gods roeping nog weerstreven,
maar, verzoend door Jezus' bloed,
schonk Hij mij geloof ten leven,
en vernieuwing van gemoed.
'k Zag mijn schuld met schaamt' en rouwe,
'k zag wat God m' in Christus gaf,
'k lei mijn snode argwaan af
en geloofd' aan 's Vaders trouwe:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

Ik bood nog steeds weerstand tegen Gods stem

Gemoed: het binnenste van de mens als zetel van zijn geestelijk gevoel

Ik legde mijn boosaardige, kwade wantrouwen af

5

Om te sterven aan de zonden,
schenkt zijn liefde mij de Geest,
wiens vertroosting al de wonden
van mijn zondig hart geneest,
die mij 't waar geluk leert kennen,
mij vervult met Christuszin,
en door dank'bre wedermin
mij aan zijne dienst wil wennen:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

Hier zien we de heiligmaking door de Heilige Geest

Wedermin: beantwoorde liefde

6

Dat heet gadelooz' ontferming,
dat genade, rijk en vrij!
God schenkt redding, schenkt bescherming,
schenkt z' aan zondaars, schenkt z' ook mij.
Ja, wanneer mijn onvermogen,
en mijn diep bederf mij smart,
toont mij 't godd'lijk Vaderhart
zijn verlossend mededogen:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

gadeloos: ongeëvenaard, zonder weerga

smart: diep verdriet hebben

mededogen: medelijden → daadwerkelijk deel zijn in het lijden

7

Kan een vrouw haar kind vergeten,
als haar zuig'ling schreit van pijn?
Zou z' een ware moeder heten,
en zo weinig moeder zijn?
Maar, al kon dit moog'lijk wezen,
Vader! die mijn noden ziet,
Vader, Gij vergeet mij niet!
Neen, dit heb ik nooit te vrezen:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

*In dit couplet wordt de onwaarschijnlijke situatie
geschetst dat een vrouw die moeder is, er niet als een
moeder zou zijn voor een kind. Zelfs al zou dit echt zo
zijn, God overziet véél meer en zal mij niet vergeten!
Schreit: huilt*

8

Zal eens 't graf mijn stof verzaam'len,
juichend zal in stervenspijn
't laatste woord, dat ik zal staam'len,
vrije gunst, genade zijn.
Ja, die zal ik eeuwig danken,
waar 'k de Vader en de Zoon
eeuwig lofzing voor de troon,
dan herhaal ik nog die klanken:
God is liefd', o eng'lenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

*Aan het einde van het lied komt het weer terug op
waar wij uit genomen zijn, en dat is stof. Aan het
einde van het leven van de ik-figuur, zal de genade
de basis van zijn laatste woorden en aanzetten tot
dank.*

Zingen: Alle roem is uitgesloten (gezang 173) vers 1, 3 en 6